



Nationaal Park
Drents-Friese Wold



Nationaal Park
Dwingelderveld



Holtingerveld

Nationaal Park Drents-Friese Wold, Nationaal Park Dwingelderveld en Oerlandschap Holtingerveld



Adders kijken

foto: Godfried Vis

Jaarverslag 2020

Mei 2021

Tekst: Secretariaat Regionaal Landschap Drents-Friese Grensstreek

Fotografie: IVN en Nationaal Park, Holtingerveld tenzij anders vermeld.

Jaarverslag 2020

Regionaal Landschap Drents-Friese Grensstreek

Vastgesteld door de Stuurgroep Regionaal Landschap Drents-Friese Grensstreek september 2021

Inhoudsopgave

	5
Voorwoord	5
Stuurgroep Regionaal Landschap	7
Nationale en internationale Samenwerking	8
Nationale Parken programma ministerie LNV	8
Nationaal overleg en SNP	8
Europese Samenwerking via Europarc Federation	8
Communicatie en Educatie	10
Werkgroep Communicatie & Educatie	10
Digitale media	10
Geprinte media	11
Onderwijs	11
Publieksactiviteiten	11
Raadsleden en statenleden	11
Juniorrangers	12
Bezoekerscentra	12
Ontwikkelagenda	14
Dorp als poort	14
Bezoeker centraal	14
Landbouw als ambassadeur	15
Robuuste natuur	15
Project Impuls Nationale Parken	16
Bijlagen	18
Bestedingenplan 2020	19
Rekening 2020	20
Samenstelling Stuurgroep en werkgroepen eind 2020	21
Nieuwsberichten websites Nationale Parken Zuidwest Drenthe 2020	22

Voorwoord



Voor u ligt het jaarverslag 2020 van de Stuurgroep Regionaal Landschap Drents-Friese grensstreek.

Een jaar waarin de wereld om ons heen tot stilstand kwam. Maar ook een jaar waarin de natuur ongekend populair bleek te zijn. Dat betekent dat heel veel mensen de natuur om de hoek (her)ontdekt hebben. Dat leidt zowel tot positieve veranderingen – nooit geweten dat de Nederlandse natuur en het landschap zo mooi waren – en ook tot negatieve effecten – stuk geparkeerde bermen, rondzwervende zakdoekjes en gezichtsmaskers.

Zowel de mooie als de minder mooie kanten van meer bezoekers, zet ons tot nadenken. Zijn we wel helder genoeg in onze communicatie, weet iedereen eigenlijk wel hoe de regels zijn? Kunnen we die herwaardering voor natuur (om de hoek) ook inzetten voor meer betrokkenheid en inzet voor natuur en landschap?

En op een veel groter abstracter niveau, vragen we ons af wat zo'n ziekte die van dieren op mensen over kan springen en de hele wereld tot stilstand brengt, betekent. Betekent dat dat we natuur en landschap en hoe we ermee omgaan anders moeten benaderen? Want ook die andere crisis, de stikstofuitstoot zorgt voor problemen in ontwikkeling en economische mogelijkheden. De ruimte behoefte voor wonen, werken, natuur en landbouw vraagt om indringende oplossingen.

In 2020 hebben we als Stuurgroep een projectplan ingediend bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De subsidie is eind december toegekend. In het projectplan hebben we beschreven hoe we samen met inwoners en ondernemers aan de slag willen met de toekomst van ons gebied. Willen we een Nationaal Park Nieuwe Stijl worden en zo ja, wat betekent dat dan voor de inrichting, voor ruimte voor natuur en landschap, voor wonen, werken en recreëren. Een grote opgave gezien alle veranderingen, waar we in de komende drie jaar vaak en veel met u over in gesprek willen raken. Ik heb er alle vertrouwen in dat we samen kunnen zorgen voor een uniek gebied, waar het goed vertoeven is.

Henk van Hooft,
Voorzitter Stuurgroep Regionaal Landschap Drents-Friese Grensstreek

Stuurgroep Regionaal Landschap

De Stuurgroep Regionaal landschap Drents-Friese Grensstreek heeft als kerngebied twee Nationale Parken en het Holtingerveld, inclusief het tussenliggende gebied in de grensstreek van Drenthe en Fryslân. In de Stuurgroep (samenstelling zie pagina 21) wordt de gezamenlijke ambitie van partijen en de uitvoering ervan besproken. In 2020 heeft de Stuurgroep op 5 maart en 20 augustus vergaderd in een fysieke bijeenkomst. Deze laatste bijeenkomst vond plaats in de openlucht en met inachtneming van de coronamaatregelen. Op 11 juni en 23 november heeft de Stuurgroep online vergaderd.

Op 5 maart was het belangrijkste agendapunt een mogelijke andere financieringsbasis via een gebiedsfonds. De conclusie van het onderzoek, uitgevoerd door Elzinga en Oterdoom was echter dat een gebiedsfonds onvoldoende middelen bijeenbrengt om de ambities waar te maken. Er is behoefte aan meer structurele middelen voor inrichting en onderhoud. Op 11 juni heeft de Stuurgroep de routekaart voor realisatie van een stille kern in het Drents-Friese Wold vastgesteld en een ambitie om een projectaanvraag in te dienen voor de regeling Tijdelijke ondersteuning Nationale Parken. Op 20 augustus heeft de Stuurgroep de concept projectaanvraag besproken. Nadrukkelijk is stilgestaan bij de autonome rol en democratische bevoegdheden van gemeenten bij de ontwikkeling en inrichting van met name het tussengebied. Op 23 november is nog een keer gesproken over het belang van een passende “governance”. Daarnaast is gesproken over toegankelijkheid van natuur. Alle partijen vinden het van belang dat natuur beleefbaar is en blijft. Er zijn regelmatig discussies met gebruikers met hoeveel mensen en of toegang altijd overal moet kunnen. De routekaart stille kern in het Drents-Friese Wold is een uitwerking van zonerings. En ook in de subsidieaanvraag voor het rijk hebben we een onderdeel Duurzaam toerisme en bezoekersmanagement opgenomen.

Nationale en internationale Samenwerking

Nationale Parken programma ministerie LNV

In juli 2019 zegde de minister 6 miljoen toe voor versterking van de nationale parken voor de periode 2020-2022. In mei 2020 publiceerde de minister een subsidieregeling Tijdelijke ondersteuning Nationale Parken. Alle huidige Nationale Parken (in oprichting) konden tussen 1 juli en 15 september een subsidieaanvraag indienen, met een maximale rijksbijdrage van € 400.000 per Nationaal Park. Randvoorwaarde was dat de regio minimaal een even groot bedrag inzet voor de versterking. Voor de Drents-Friese Grensstreek hebben we een dubbele/gezamenlijke aanvraag ingediend van in totaal ruim € 1,5 miljoen. [Zie projectaanvraag op onze site](#). De provincie Drenthe zegde € 4 ton toe en de provincie Fryslân € 150.000. De overige bijdrage uit de regio komt uit inzet in natura (uren) van partners.

Op 15 december ontvingen we de subsidiebeschikking. Vanwege ruime overschrijding van de 6 miljoen, zijn alle aanvragen procentueel gekort. De beschikking voor de Drents-Friese Grensstreek is afgegeven op € 558.723 voor de periode 2021-2023. Na aanpassing van het plan heeft het totale project een omvang van ruim € 1,2 miljoen. Dekking vanuit de regio wordt gevonden in € 3,5 ton van de provincies en ruim 3 ton in uren van partners.

Nationaal overleg en SNP

De Nationale Parken in Nederland zijn in transitie. Er is in 2019 een werkkader vastgesteld met een ambitie voor een nieuwe standaard voor Nationale Parken. De ambitie komt voor een groot deel overeen met de ambitie die in 2015 in onze Ontwikkelagenda geformuleerd is. We gebruiken het overleg van het Samenwerkingsverband Nationale Parken om kennis te delen met andere gebieden. De voorzitter neemt daarbij deel aan de vergaderingen van het Algemeen Bestuur van het SNP en de bijeenkomsten van het Platform voor Nationale Parken, wat een klankbordgroep is voor het Programma Nationale Parken. De secretaris vertegenwoordigt ons in het coördinatoren overleg van de Nationale Parken,

Europese Samenwerking via Europarc Federation

Vanuit het Regionaal Landschap zijn we nog met twee Nationale parken lid van de Europese vereniging van beschermde natuurgebieden (Europarc Federatie). Meer informatie op www.europarc.org. Vanwege wereldwijde effecten van corona hebben de jaarlijkse conferentie en jaarvergadering in september en oktober online plaatsgevonden. Oorspronkelijk was de bijeenkomst voor oktober gepland

in Oostenrijk. Voor 2021 stond de conferentie gepland in Leeuwarden. Vanuit de Drents-Friese grensstreek hebben we in 2020 al ingezet op de voorbereiding van deze conferentie. Zo is de bedoeling dat wij een workshop en excursie gaan organiseren voor deze conferentie. Vanwege coronamaatregelen en grote onzekerheid of deelnemers uit alle hoeken van Europa naar Nederland kunnen komen, wordt de conferentie uitgesteld naar 2023.



Communicatie en Educatie

De Nationale Parken vertellen het verhaal van de Nederlandse Natuur

Corona grote spelbreker

Een vol programma stond op het jaarplan Communicatie & Educatie voor 2020. Met publieksdagen, uitwisseling gastheren, een jaarlijkse dag voor alle medewerkers van de Toeristische infocentra, de Europese dag van de Nationale Parken een veldsymposium en Bos natuurlijk als onderwijsproject. De meeste activiteiten zijn uitgesteld en een aantal is geannuleerd. In overleg is het actieplan bijgesteld. Veel aandacht is besteed aan de realisatie van vijf informatiezuilen die inmiddels in vijf bezoekerscentra staan.

Met de zuilen en zeventien 360-gradenfilms, verwijzen de bezoekerscentra naar elkaar en worden bezoekers uitgenodigd om ook de andere gebieden te bezoeken.

Werkgroep Communicatie & Educatie

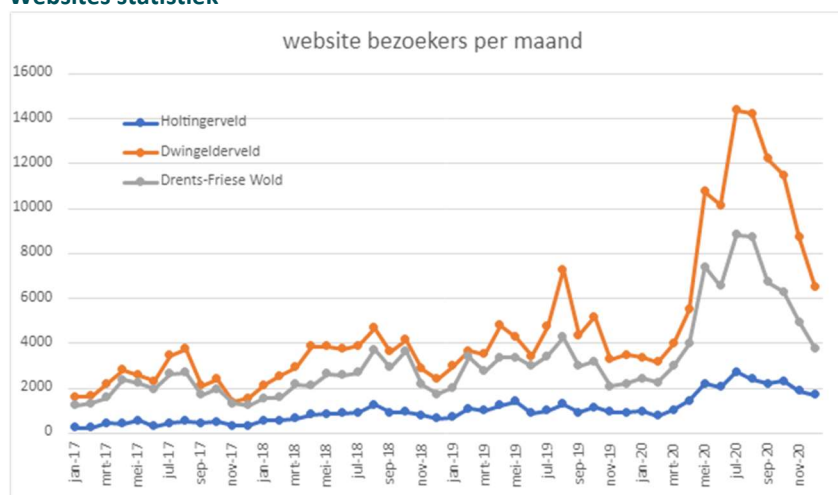
De werkgroep Communicatie & Educatie Regionaal Landschap Drents-Friese Grensstreek kwam in 2020 vier maal bijeen. Waarvan één via zoom. De genoemde informatiezuilen zijn besproken. Verder is alvast vooruitgekeken naar 2021 waar we in september willen aanhaken bij de landelijke campagne Ode aan het Landschap. In combinatie met Fête de la Nature. Mogelijk biedt deze activiteit een opmaat voor een jaarlijkse 'beleefweek' zoals die ook in andere nationale parken wordt georganiseerd.

Het meerjarenplan communicatie en educatie 2020 – 2025 is gerealiseerd en vastgesteld. Het meerjarenplan biedt een goed vertrekpunt voor de komende jaarplannen.

Digitale media

In Zuidwest Drenthe hebben de drie natuur gebieden elk een eigen website die actueel wordt gehouden. De sites zijn ondergebracht onder een portalsite: www.regionaalandschap-drenthe.nl Naast de communicatie over de Nationale Parken worden de websites benut voor communicatie over projecten. Aan het website bezoek is duidelijk een toename in belangstelling voor natuur te zien in 2020 (want aan de sites is niet veel veranderd ten opzichte van 2019). Vooral in juli en augustus toen iedereen vakantie vierde in eigen land. Op Twitter heeft @Dwingelderveld 2606 volgers, @Nationaalparkdf 2296 @Holtgerveld1 blijft met 35 volgers wat achter.

Websites statistiek



Geprinte media

Voor de recreanten hebben we de jaarlijkse Natuurkrant uitgegeven. De verspreiding ondervond wat hindernissen als gevolg van coronamaatregelen. Uiteindelijk zijn er zo'n 40.000 van de 50.000 kranten uitgedeeld.

Veldwijzer is in juni en december verschenen. De krant van juni was voorzien van een extra bijlage over de afronding van het Life project Drents-Friese Wold. Veldwijzer 2 van 2019 had als thema bos en boskap. Dit themanummer bleek zoveel toegevoegde waarde dat we deze omgezet hebben in een special die begin 2020 in herdruk uitgegeven is en ook in heel Drenthe via bezoekerscentra en terreinbeheerders verspreid is.

Onderwijs

Basisonderwijs

Dankzij een bijdrage van de provincie Fryslân kon een start worden gemaakt met een educatief project 'Ontdek de Drents-Friese Grensstreek'. Dit project is enerzijds gericht op het basisonderwijs aan de Friese kant van het Nationaal Park Drents-Friese Wold en aan de andere kant op een drietal zorgcentra. Het onderwijsproject werd in samenwerking met verzorgingshuis de Veerkieker in Ooststellingwerf voorbereid en afgerond.

Het project met de zorgcentra is in verband met Covid19 ten dele uitgevoerd. De brochure Streekverhalen uit het verleden is gerealiseerd. In dit deel van het project werden bewoners uit zorginstellingen en de omgeving geïnterviewd. Elk van hen vertelde een uniek verhaal over hun leven in de Drents-Friese Grensstreek.

Publieksactiviteiten

De jaarlijks Dag van de Nationale Parken werd in verband met corona niet in de buitenlucht georganiseerd. Alle nationale parken boden online excursies aan en zo kon het publiek nader kennis maken met de 21 nationale parken van Nederland. Voor het Drents Friese Wold verzorgde Junior Ranger Karlijn een online excursie. Landelijk nam IVN het voortouw voor een online quiz met vragen over alle nationale parken. Het centrale thema "Natuur doet je goed" was actueler dan ooit.

Raadsleden en statenleden

Het lag in de bedoeling om op 31 maart met de raadsleden van Westerveld en Ooststellingwerf in gesprek te gaan over toegankelijkheid natuur. Deze bijeenkomst is noodgedwongen geannuleerd en tot op heden is het nog niet mogelijk geweest om een fysieke bijeenkomst te organiseren.

Voor statenleden van Drenthe en Fryslân hebben we op 10 december een online informatiebijeenkomst gehouden over de doelen van de stille kern en de uitwerking daarvan in een routekaart.



Juniorrangers

De Junior Rangers hadden ondanks corona een goed jaar. Veel bijeenkomsten hebben nog plaats gevonden inclusief het zomerkamp. De enorme inzet van de vaste groep vrijwillige begeleiders mag niet onvermeld blijven: zonder vrijwilligers geen Junior Rangers!

Bezoekerscentra

Door de Corona-situatie is de realisatie van de jaarplannen van de bezoekerscentra behoorlijk beïnvloed. De landelijke richtlijnen zijn steeds leidend geweest. Van medio maart tot 1 juni, van 5 tot 18 november en vanaf 15 december hebben de bezoekerscentra hun deuren moeten sluiten.

Bezoekerscentrum Ruinen

In het gebouw werd een speciale looprichting en maximum aantal bezoekers gehanteerd en werden ontsmettingsmiddelen aangeboden en extra schoonmaakdiensten ingezet.

Door het sterk toegenomen binnenlandse toerisme hebben we in de zomer- en herfstmaanden bijzonder veel bezoekers ontvangen en kennis kunnen laten maken met de unieke Drentse natuur. Hiervoor hebben we op drukke dagen de capaciteit van onze receptie verhoogd met extra inzet van collega's en vrijwilligers en hebben we ook gebruik gemaakt van een drukbezochte buitenbalie.

In totaal hebben we in 2020 115.000 bezoekers binnen in het centrum ontvangen (in 2019 185000 bezoekers). Daarnaast hebben we vele duizenden bezoekers in de buitenlucht op het voorplein bij de buitenbalie welkom geheten en wegwijs gemaakt in het Dwingelderveld. Deze zijn niet in het genoemde aantal meegenomen.

De speelnatuur bij het bezoekerscentrum werd volop gebruikt. De website van het Nationaal Park werd benut voor communicatie over de actuele situatie en het vermelden van activiteiten die weer mogelijk waren. De dag van de Nationale Parken is in een digitale versie aangeboden. De Natuurkranten zijn in mei weer verspreid naar de gastheren en overige recreatieondernemers.

Het scholenprogramma Big 5 is helaas niet doorgegaan. Ook alle grote evenementen in het Dwingelderveld zijn gedurende het gehele jaar afgelast. Het evenementenloket heeft 17 aanvragen moeten afwijzen.

In september werd Nationaal Park Dwingelderveld door de Stichting Geluidshinder uitgeroepen tot het stilste natuurgebied van Nederland. Bij het bezoekerscentrum werd een bank geplaatst om deze uitverkiezing te vieren. De gerealiseerde publiciteit past uitstekend bij de gewenste profilering van het Dwingelderveld binnen de regio en Drenthe.

Bezoekerscentrum Terwisscha

In het Drents-Friese Wold is Staatsbosbeheer de eigenaar/beheerder van het bezoekerscentrum. De bijdrage van het Nationaal Park is in 2020 besteed aan een aantal projecten.

Het voorterrein van ongeveer 1,5 hectare is een kleinschalige impressie van De Oude Willem, kruidenrijk schraal grasland. De afgelopen jaren is een vorm van beheer toegepast die ecologisch gezien niet het beste uit het terrein heeft gehaald. Voor het maaibeheer van dit terrein door de vrijwilligers ontbreekt het aan het juiste gereedschap en aan kennis van en ervaring met dit beheer.

Het plein voor het bezoekerscentrum heeft een upgrade gekregen. Vlaggenmasten, houtenbalken rond terras en fietsenrekken zijn vervangen.

Vrijwilligers die meewerken met beheer rond het bezoekerscentrum hebben een cursus ecologisch beheer gehad. Het doel is dat ze vanaf 2021 zelfstandig het beheer kunnen uitvoeren.



De bijeenkomst voor algemene vrijwilligers kon vanwege corona helaas niet doorgaan.

Er is een nieuwe speurtocht rond het Boswachterslab ontwikkeld, de zogenaamde Woldsafari..



De bordjes van het familiepad zijn gereinigd en opnieuw geverfd.

De 15 beelden van het Paddenpad zijn vervangen. Het bijbehorende opdrachtenboekje (7-12 jaar) heeft een update gehad.

Toegangspoort Holtingerveld

Voor het Holtingerveld is een nieuwe beleefroute ontwikkeld: Kabouterspoor. Konden we in 2019 het Mammoetspoor introduceren als beleefroute vanuit de Toegangspoort Holtingerveld: in 2020 kreeg Moeno de Mammoet gezelschap van kabouterkoning Vayak. Langs deze beleefroute staan houten kunstattributen en worden kinderen uitgenodigd om een natuursoep helpen te maken.

Vijf bezoekerscentra verwijzen naar elkaar

Vijf zuilen en zeventien 360-gradenfilms nodigen de bezoekers uit om de hele Drents-Friese Grensstreek te gaan ontdekken.

Daarvoor zijn Virtual Reality-brillen aan de zuilen gekoppeld; deze zullen in gebruik worden genomen zodra het coronaprotocol van de beheerder dat toestaat. De films zijn ook te bekijken via smartphone of tablet. De zuilen zijn geplaatst in de bezoekerscentra van Appelscha en Ruinen, TIP Diever, De Poort Holtingerveld en museum De Proefkolonie te Frederiksoord.



Ontwikkelagenda

In 2015 hebben we samen met inwoners en ondernemers een ambitie voor het gebied opgesteld in de Ontwikkelagenda. In 2020 zijn deze ambities doorvertaald naar een projectaanvraag voor een rijkssubsidie. In de subsidieaanvraag leggen we de nadruk op vijf onderdelen: het opstellen van een landschapsvisie als basis voor de gebiedsontwikkeling; duurzaam toerisme, vergelijkbaar met de ambities van bezoeker centraal en dorp als poort; impuls voor het landschap, dat invulling geeft aan de ambities van landbouw als ambassadeur en tot slot communicatie en educatie en naoberschap, die beiden invulling geven aan meer betrokkenheid van inwoners en samenwerking tussen partijen. In de komende jaren zullen we vooral via deze projecten het gebied verder ontwikkelen.

Dorp als poort

In 2018 is een bijdrage toegekend voor beleefpad Ruinen. Doel was een route te ontwikkelen met beleefobjecten tussen de Poort van Ruinen en bezoekerscentrum/schaapskooi. Er is wel een verkenning uitgevoerd, maar de realisatie is niet tot stand gekomen. De aanvrager heeft de subsidie die voor uitvoering bestemd was teruggestort.

Random Dwingeloo is een groep van inwoners en ondernemers actief om het dorp via de es en de vijfsprong meer met het Nationaal Park te verbinden. We hadden een financiële bijdrage toegezegd, maar die kwam nog te vroeg en is doorgeschoven naar 2021.

Bezoeker centraal

In 2020 heeft Sweco onderzoek gedaan naar de fietspaden in de Drents-Friese Grensstreek. Er is in kaart gebracht wat de huidige breedte en staat van onderhoud van de paden is en er zijn scenario's geschetst voor de toekomst met bijbehorende kosten van onderhoud. In vervolgstappen zullen TBO en gemeenten samen verkennen welke paden toekomstbestendig zijn en welke een upgrade nodig hebben. Op basis daarvan kan een investerings- en onderhoudsplan worden opgesteld. Dit gaat deel uitmaken van het project Duurzaam toerisme.

Bezoeker centraal gaat ook over verhalen vertellen. In 2020 had Nederland 75 jaar vrijheid willen vieren. Door coronamaatregelen is dat op veel plaatsen niet gelukt. We hebben als Nationaal Park wel bijgedragen aan het zichtbaar maken van de sporen uit de oorlog. Zo hebben we een financiële bijdrage geleverd om een gedenkplaat te plaatsen in het Aekingerzand voor de herinnering van de onderduikersplek die zich daar bevond. In de oorlogsjaren was ook het Aekingerzand nog volop bebost.



Foto: S.J. Westra

In september is een gedenkplaat geplaatst bij het voormalig Jodenkamp in het Holtigerveld. Ook daarvan hebben wij de materiaalkosten betaald. Deze markeringen zijn het resultaat van inzet van vrijwilligers en historische vereniging om verhalen door te vertellen.

In maart is het nieuwe fietspad door de Oude Willem geopend. Dit fietspad wordt aangeduid als “beleeffietspad”. In het beton zijn diersporen aangebracht en via kleine bordjes met QR code, kan de bezoeker meer informatie over het gebied krijgen.



Beleeffietspad

Landbouw als ambassadeur

De invulling van het omliggende en tussengebied is nog steeds een lastig onderwerp. De meeste grond is in handen van agrarisch ondernemers. De agrarische sector heeft te maken met toenemende maatschappelijke druk om te veranderen, zonder dat er een helder perspectief voor de toekomst is. In 2020 hebben we bureau Overland gevraagd om een landschapsbiografie op te stellen, waarbij in kaart gebracht wordt hoe het landschap in de loop der eeuwen is ontstaan, gebruikt en welke sporen uit het verleden nog zichtbaar zijn in het landschap. We gebruiken de biografie als input voor het ontwikkelen van een landschapsvisie – welk perspectief hebben we samen voor ogen voor de lange termijn. In de visie betrekken we inwoners en ondernemers. Samen proberen we een wenkend perspectief te ontwikkelen. Waar enerzijds de unieke waarden van het landschap en natuur geborgd zijn, en anderzijds ook een toekomstbestendig en duurzaam perspectief is voor wonen en werken in de regio.

Robuuste natuur

In 2020 heeft de stuurgroep de aanpassingen van de routekaart Drents-Friese Wold vastgesteld en is gestart met de uitvoering ervan. De aanpassing van routes zorgt voor een stillere kern in het Drents-Friese Wold. De verwachting is dat dieren in dat deel van het gebied meer natuurlijk gedrag gaan vertonen, omdat ze minder gestoord worden. Dat betekent onder andere dat reeën meer dag actief zullen worden en dassen eerder op de avond tevoorschijn komen. De spaarzame bezoeker die zich wel wandelend dieper het bos in waagt, heeft een grotere kans ook overdag dieren tegen te komen. Veranderingen betekenen vaak ook onzekerheid voor belanghebbenden. In augustus hebben we samen met de gedeputeerde van Fryslân gesproken met ondernemers uit Appelscha en omgeving. We hebben benadrukt dat we ons blijven inspannen om in en rond Appelscha voldoende aantrekkelijke wandel-, fiets- en ATB-routes voorhanden te hebben. En er zijn afspraken gemaakt om ondernemers in de toekomst nog beter in een vroeg stadium bij plannen te betrekken. In december hebben we een digitale bijeenkomst voor statenleden van Drenthe en Fryslân georganiseerd. In de bijeenkomst zijn de achtergronden van de stille kern toegelicht en ook wat we voor de nabije toekomst voor ogen hebben.

Stilste plek van Nederland.

Op 17 september maakte de Nederlandse Stichting Geluidshinder bekend dat het Dwingelderveld in 2020 is uitgeroepen tot stilste plek van Nederland. Dat wisten we natuurlijk al lang – in onze merkgids staat dat onze regio bijzonder is om dat rust en ruimte nog ongewoon gewoon zijn. Maar toch zijn we blij met deze landelijke erkenning en eerste plaats.

Onderzoek naar herstel van heide.

Met het Europese lifeproject Dwingelderveld is niet alleen voormalige landbouwgrond weer toegevoegd aan de natuur, er is ook een wetenschappelijk onderzoek omheen gestart. De praktijkproef gaat over de beste manier om heide te herstellen op voormalig landbouwgrond. Het onderzoek is tussen 2011 en 2018 uitgevoerd. [De resultaten zijn begin 2020 in rapportvorm verschenen.](#) Het onderzoek heeft aangetoond dat natuurherstel werkt. Als nationaal park hebben we opdracht gegeven om de monitoring nog 5 jaar voort te zetten van 2019 tot 2024.

Project Impuls Nationale Parken

Zoals op bladzijde 8 al aangegeven, heeft het ministerie van LNV in juli 2020 een subsidieregeling opengesteld. Vanuit de Drents- Friese Grensstreek hebben wij daarvoor een projectplan ingediend. Het doel van het projectplan is om de samenhang tussen natuurkernen Dwingelderveld, Drents-Friese Wold en Holtigerveld en het omliggende en tussenliggende landschap te versterken. Daarvoor hebben we ingezet op 5 deelprojecten.

Landschapsvisie.

Met de landschapsvisie wordt beoogd een door alle partijen binnen de Stuurgroep gedragen ruimtelijke visie voor het gebied op te stellen. Uitgangspunten daarbij zijn de huidige situatie (beschreven in de landschapsbiografie – gereed april 2021) en de kansen voor versterking van samenhang en kwaliteit van natuur en landschap (verkenning door middel van een landschapsecologische analyse –gereed najaar 2021). De landschapsvisie is adviserend en inspirerend en kan een bouwsteen vormen voor (actualisering van) de omgevingsvisies van provincies en gemeenten. De landschapsvisie biedt voor de Stuurgroep een kapstok om natuur en landschap verder te ontwikkelen. Met de landschapsvisie verkennen we ook de mogelijkheden voor het gebied om maatschappelijke opgaven zoals duurzame energie, klimaatadaptatie en landbouwtransitie uit te werken. De planning is om in het najaar van 2021 en voorjaar 2022 met inwoners, ondernemers en politiek in gesprek te gaan over de toekomst van ons landschap. Parallel daaraan zullen landschapsarchitecten en andere deskundigen enkele opgaven in een voorbeeld ontwerp uitwerken. Het Drentse Landschap is trekker van dit project, maar stelt dit samen met u en de omgeving op.

Impuls voor streekbeheer.

Investerings- en vergoedingen voor landschapsbeheer zijn niet goed geborgd. Gevolg is dat waardevolle landschapselementen en verbindingen verdwijnen. Landschapsbeheer Drenthe begeleidt en ondersteunt bewonersgroepen om zelf aan de slag te gaan met het landschap. Inmiddels zijn er al 45 groepen actief in het Regionaal landschap. Met deze impuls beogen we een verdubbeling van inzet en betrokkenheid. We verwachten een wisselwerking tussen de kennis en ervaring in deze beheergroepen en inbreng in de landschapsvisie. Het Drentse Landschap, Landschapsbeheer en IVN werken nauw samen om inwoners en ondernemers te betrekken bij de toekomst van ons landschap.

Impuls duurzaam toerisme.

Recreatie en toerisme is een belangrijke economische drager in het Regionaal landschap. Duurzaam toerisme zorgt ervoor dat ook toekomstige generaties kunnen genieten en dat tegelijkertijd de lokale bevolking van het toerisme profiteert en er zo weinig mogelijk hinder van heeft. Een betere regionale samenhang tussen dorpen, tussengebied, randgebieden en kerngebieden is daarbij de ambitie. En een merkidentiteit die rust en ruimte als kernkwaliteit van het gebied wil neerzetten. Met de impuls duurzaam toerisme gaan we enerzijds onderzoek (combineren) naar bezoekers en anderzijds een plan maken voor spreiding en verleiding. Dat vraagt voor de toekomst investeringen in kwaliteit en infrastructuur. Dus een derde eindproduct van dit project is een investerings- en onderhoudsplan (waar uitdrukkelijk wordt gekeken naar haalbaarheid en betaalbaarheid). Trekker van dit project is de Stichting Cultuurtoerisme Drenthe, maar sturend op de inhoud is een nieuw te starten werkgroep Recreatie en toerisme onder leiding van het Recreatieschap Drenthe.

Communicatie en educatie.

Communicatie en educatie is essentieel gebleken in de afgelopen jaren. Er komen veel veranderingen op ons af en we willen inwoners, ondernemers en gebruikers graag meenemen in de ontwikkelingen. Dat doen we door actief te communiceren over plannen en mogelijkheden om mee te praten. En ook door (nieuwe)

doelgroepen actief te informeren over het landschap en de natuur en wat daarvan de meerwaarde is. Het educatiedeel wordt door IVN getrokken – deels samen met Landschapsbeheer Drenthe. Het communicatiedeel ligt voor een belangrijkdeel bij project vijf. Het resultaat van dit projectonderdeel is een reeks van lezingen, cursussen en netwerken met verschillende doelgroepen, waaronder de bestaande netwerken via scholen en gastheren.

Naoberschapslijn.

Het Nationaal Park en het prachtige omliggende landschap is van iedereen. Samenwerken, eigenaarschap en erover praten met elkaar is essentieel. Het sturingsmodel is nog gebaseerd op de vroegere verhoudingen binnen een Nationaal Park overlegorgaan, strak begrensd op de natuur. We gaan in 2021 evalueren of de huidige bezetting van de stuurgroep nog wel past bij de samenwerking en de opgave. Daarnaast willen we ook als stuurgroep meer samen met belanghebbenden werken aan de toekomst van ons gebied. We kijken hierbij nadrukkelijk naar de wens van gebruikers en omwonenden om te participeren in beleid en uitvoering. We besteden ook expliciet aandacht aan de rol van de Stuurgroep in relatie tot democratisch gekozen besturen en grondeigenaren. Gemeenten hebben brieven, die als bijlage bij de projectaanvraag zijn gevoegd, benadrukt dat autonomie in het tussengebied en betrokkenheid van de gemeenteraad van essentieel belang is voor het slagen van het project. Daarnaast is communiceren over wat we doen, maar ook hoe bijzonder het Regionaal landschap is, van groot belang. Vanuit het project wordt een communicatieadviseur voor een dag per week ingezet, gedurende de drie jaar van het project. De secretaris van de Stuurgroep trekt dit projectonderdeel.

Bijlagen

Bestedingenplan 2020

Bestedingenplan Regionaal Landschap 2020	budget	gevraagd
1. Bezoeker centraal (beleving, online samenwerking, sturen op recreatie)	€ 100.000,00	€ -
fietspaden onderzoek Sweco		
2. Dorp als poort (transferpunten, gastvrij ondernemersschap, productontwikkeling)	€ 40.000,00	€ 3.000,00
bijdrage Tell it leader Marketingagenda		€ 3.000,00
3. Landschap tussen natuurgebieden (kwaliteit landschap, innovatie, korte keten, routes en verbinding tussen dorpen en natuur, betrokkenheid agrarisch ondernemers)	€ 30.000,00	€ 50.000,00
landschapsvisie/strategie opstellen		€ 50.000,00
4. Robuuste natuur (versterken biodiversiteit door verbindingen, natuurontwikkeling aansluiten op beleving/recreatie)	€ 20.000,00	€ -
Boekjaarsubsidies educatie en communicatie	€ 170.000,00	€ 170.000,00
IVN- coördinatie en uitvoering educatie		€ 100.000,00
Natuurmonumenten BC Dwingelderveld en medewerker		€ 50.000,00
Staatsbosbeheer BC Drents-Friese Wold		€ 20.000,00
ondernemersschap (initiatieven voor en door ondernemers)	€ 15.000,00	€ -
functioneren NP-organisatie	€ 30.000,00	€ 28.820,00
lidmaatschappen		€ 6.320,00
vergaderkosten		€ 7.500,00
voonderzoek, processen en opdrachten		€ 15.000,00
Totaal	€ 405.000,00	€ 251.820,00

Rekening 2020

Bestedingenplan Regionaal Landschap 2020		
Rekening	totaal begroot	totaal uitgaven (incl verplicht)
Bezoeker centraal (promotie, toeristische info voorziening)	€ 100.000,00	€ 54.764
fietspaden onderzoek Sweco		€ 14.500
Natuurkrant		€ 13.724
Borden fietspad Oude Willem		€ 2.090
Opwaarderen canadameer P-plaats		€ 5.697
Informatiezuilen BC's		€ 18.754
Dorp als poort (participatie, gastvrij ondernemersschap)	€ 40.000,00	€ 8.653
promotie film, website etc		€ 1.773
beleefpad Ruinen - afrekening 2019		-€ 5.271
Veldwijzer		€ 12.151
landbouw als ambassadeur (kwaliteit landschap, innovatie)	€ 30.000,00	€ 50.000
landschapsbiografie opstellen		€ 20.000
robuuste natuur (incl onderzoek en water)	€ 20.000,00	€ 2.944
onderzoek Dwingelderveld heide en vogels		€ 2.944
educatie pakket (incl medewerkers IVN)	€ 170.000,00	€ 170.500
IVN- coördinatie en uitvoering educatie		€ 100.500
Natuurmonumenten BC Dwingelderveld en medewerker		€ 50.000
Staatsbosbeheer BC Drents-Friese Wold		€ 20.000
ondernemersschap (initiatieven voor en door ondernemers)	€ 15.000,00	€ 3.658
cursusmaterialen gastheerschap		€ 3.658
functioneren NP-organisatie	€ 30.000,00	€ 58.730
lidmaatschappen		€ 6.320
vergaderkosten		€ 2.602
vooronderzoek, processen en opdrachten		€ 16.475
Europarc conferentie 2021		€ 33.333
Totaal	€ 405.000,00	€ 349.250

Toelichting op de rekening:

Opstellen van de landschapsbiografie is gestart in juli en loopt door tot april 2021. Er is nog 30.000 voor gereserveerd. De provincie Fryslân heeft in 2020 geen bijdrage geleverd aan het Drents-Friese Wold. Vanaf 2021 heeft Fryslân wel jaarlijks 50.000 toegezegd. Van de provincie Drenthe was € 355.000 beschikbaar. Door niet uitgevoerd project beleefpad Ruinen is het budget niet volledig gebruikt.

Samenstelling Stuurgroep en werkgroepen eind 2020

De organisatie van de Samenwerking in het Regionaal Landschap per eind 2020 is als volgt

Stuurgroep Regionaal Landschap

Voorzitter, onafhankelijk	H. van Hoof
Provincie Drenthe – secretaris	Mw C. Scholten
Provincie Fryslân	D. Hoogland
Provincie Drenthe	H. Jumelet
Waterschap Drents-Overijsselse Delta	H. Odink
Gemeente Westerveld	H. Doeven
Gemeente Ooststellingwerf	Mw M. Jager
Gemeente De Wolden	Mw G. Hempen
Gemeente Midden Drenthe	J. Schipper
Staatsbosbeheer	B. Hummelen
Natuurmonumenten	J. Gorter
Het Drentse Landschap	Mw. S. van der Meer
LTO Noord	J. Bloemerts
Recreatieschap Drenthe	D. Dijkstra
Recron	Mw P. Ellens
Drents Particulier Grondbezit	B. Kruit
Maatschappij van Weldadigheid	M. Wiersma

Ambtelijke voorbereidingsgroep

Provincie Drenthe – voorzitter	Mw C. Scholten
Provincie Drenthe – secretaris	Mw E. Sapulete
Provincie Fryslân	A. Kramer
Waterschap Drents-Overijsselse Delta	J. Visser
Gemeente Westerveld	Mw S. Brand
Gemeente Ooststellingwerf	R. Elsendoorn
Gemeente De Wolden	R. van der Wal
Gemeente Midden Drenthe	Mw M. Huisjes
Staatsbosbeheer	G. Vis / M. Bakker
Natuurmonumenten	E. Menkveldt
Het Drentse Landschap	U. Vegter
LTO Noord (agendalid)	T. Wahle
Recreatieschap Drenthe	R. Marechal
Recron	Vacature
IVN	W. Meijberg
Maatschappij van Weldadigheid	J. Kruijer
Drents Particulier Grondbezit (agendalid)	M. van Steenwijk

Werkgroep Communicatie, Educatie en marketing

IVN, voorzitter	W. Meijberg
Provincie Drenthe (Holtingerveld)	H. Dekker
Natuurmonumenten	R. Sanders
Gemeente De Wolden	R. Van der Wal
Staatsbosbeheer	A. Henckel
Gemeente Midden Drenthe	Mw M. Huisjes
Gemeente Ooststellingwerf	Mw. L. Huisman
Gemeente Westerveld	Mw G. Ebbeling
Provincie Drenthe,	Mw E. Sapulete

Nieuwsberichten websites Nationale Parken Zuidwest Drenthe 2020

Houtkap Holtingerveld

21 januari 2020

N.a.v. een vraag over houtkap bij de Hunebedweg

Afsluiting Oude Willemsweg

13 februari 2020

De Oude Willemsweg in het Drents-Friese Wold is vanwege werkzaamheden voor de veiligheid tijdelijk afgesloten voor alle verkeer.

Dwingelderveldlezing Wilde Planten

25 februari 2020

Wilde planten zijn niet alleen prachtig om te zien, ze zijn ook nog eens onmisbaar voor insecten. Nieuwsgierig naar hoe jij je tuin inricht met wilde planten? Kom dan naar de Dwingelderveldlezing op 27 februari in bezoekerscentrum Dwingelderveld

Vrijwilligers tellen meer dan 1000 soorten

25 februari 2020

Al enkele jaren wordt er een telling van soorten in de tuin van bezoekerscentrum Dwingelderveld bijgehouden op waarneming.nl. Nu, vele jaren later, zijn er meer dan 1000 verschillende soorten waargenomen. Tijd om daar een expositie voor in te richten.

Lammetjes knuffelen bij schaapskooi Achter 't Zaand

25 februari 2020

Als alle lammetjes geboren zijn, is het tijd voor beschuit met muisjes. Op zondagmiddag 12 april is iedereen van harte welkom om op kraamvisite te komen bij schaapskooi Achter 't Zaand in Lhee. Meer dan 200 dartelende lammetjes zullen samen met hun moeders de bezoekers staan op te wachten.

Bijenhouders bieden bezoekerscentrum boom aan

25 februari 2020

De bijenhouders uit Ruinen geven jaarlijks een boom cadeau aan een organisatie uit de regio. Dit keer kreeg Natuurmonumenten een bijenboom aangeboden.

Drents-Friese Wold natuurlijker en avontuurlijker

5 maart 2020

Stuurgroep Drents-Friese Grensstreek stelt zich achter de conceptkaart met toekomstige routes waardoor een stille kern in het Drents-Friese Wold kan ontstaan.

Bos, bomen en beheer

10 maart 2020

Er leven veel vragen in de maatschappij over ons bos en het bosbeheer. In een extra editie van Veldwijzer worden feiten en fabels op een rijtje gezet.

Staatsbosbeheer annuleert uit voorzorg excursies

12 maart 2020

Staatsbosbeheer neemt aanvullende maatregelen om besmetting met het coronavirus tegen te gaan

[Bezoekerscentrum dicht i.v.m. maatregelen Coronavirus](#)

13 maart 2020

Bezoekerscentrum Dwingelderveld sluit deuren tot in ieder geval 6 april i.v.m. de maatregelen tegen het Coronavirus.

[Junior Rangers planten bomen in Oude Willem](#)

15 maart 2020

De Junior Rangers van het Drents-Friese Wold hebben op zaterdagochtend 14 maart ongeveer 60 bomen geplant in Oude Willem

[Slangenjaar voor Junior Rangers](#)

18 maart 2020

De Junior Rangers Dwingelderveld hebben dit jaar een slangenjaar lijkt het wel. In januari hebben ze eerst de Adderswal op het Dwingelderveld geschoond en in maart zijn ze druk bezig geweest bij IVN Hoogeveen om de broeihopen voor de ringslangen weer klaar te maken voor komend seizoen.

[Inzendingen Harry de Vroome Penning](#)

18 maart 2020

De Harry de Vroome prijs wordt tweejaarlijks uitgereikt aan inspirerende projecten of initiatieven die bijdragen aan de ontwikkeling van het landschap in Drenthe. Dit kan gaan om landschapsprojecten, gebouwen/bouwwerken of infrastructuur. In 2018 heeft de schaapskooi van de Ruiner Schaapskudde de prijs gekregen. Tot 11 april kunnen nu weer projecten, ideeën of initiatieven voorgedragen worden.

[Activiteiten geannuleerd en bezoekerscentrum gesloten](#)

23 maart 2020

Verschillende activiteiten en evenementen zoals de lammetjesdagen zijn geannuleerd en ook bezoekerscentrum Dwingelderveld sluit haar deuren tot in ieder geval 6 april i.v.m. het coronavirus

[Maatregelen vanwege corona](#)

23 maart 2020

Bezoekerscentra zijn gesloten, publieksactiviteiten geannuleerd

[Eindrapport Praktijkproef Dwingelderveld](#)

30 maart 2020

Eindrapport Praktijkproef Dwingelderveld

[Bezoekerscentrum Dwingelderveld langer gesloten](#)

3 april 2020

Bezoekerscentrum Dwingelderveld en de bezoekersruimte bij schaapskooi Achter 't Zand blijven gesloten tot en met 28 april i.v.m. de coronamaatregelen.

[Schaapskooi Ruinen afgesloten](#)

6 april 2020

Schaapskooi Ruinen van Stichting Het Drents Heideschaap is i.v.m. de maatregelen tegen het coronavirus tijdelijk niet toegankelijk voor bezoekers.

[Deuren bezoekerscentrum Dwingelderveld langer dicht](#)

24 april 2020

Bezoekerscentrum Dwingelderveld en de bezoekersruimte bij schaapskooi Achter 't Zand blijven langer dicht door de maatregelen tegen het coronavirus.

Natuur doet je goed!

20 mei 2020

Op 24 mei vindt de 21ste editie van de Europese Dag van het Nationaal Park plaats, een dag die door veel Europese parken wordt gevierd, zo ook door Nationaal Park Drents-Friese Wold.

Binnenkort nieuw Beleeffietspad in Drents Friese Wold

20 mei 2020

Eind april is aannemer de Waard gestart met de aanleg van het Beleeffietspad Drents Friese Wold

De oranje ruiter-menroute is gewijzigd

20 mei 2020

De oranje ruiter-menroute is gewijzigd

Geen honden meer toegestaan in het begrazingsgebied Echtenerzand

26 mei 2020

Geen honden meer toegestaan in het begrazingsgebied Echtenerzand

Bezoekerscentrum open in de weekenden in juni

27 mei 2020

In juni gaat bezoekerscentrum Dwingelderveld in de weekenden weer open voor bezoekers. Na maanden gesloten te zijn vanwege het coronavirus komt daar nu verandering in.

Meer dan 30 verschillende bestrijdingsmiddelen aangetroffen in Drentse natuur

3 juni 2020

Bij een onderzoek in de Drentse natuur zijn 31 verschillende bestrijdingsmiddelen, biociden en afbraakproducten gevonden door het burgerinitiatief Meten=Weten.

Buitencentrum Drents-Friese Wold in het weekend open

9 juni 2020

Per 15 juni zijn onze nieuwe openingstijden: woensdag tot en met zondag van 10.00-17.00 uur.

Drentse natuur is open: geef elkaar en de natuur de ruimte

10 juni 2020

Drentse natuur is open: geef elkaar en de natuur de ruimte

Nieuwe fiets- en ruiterroutes

10 juni 2020

Vanaf 10 juni 2020 is het nieuwe beleef fietspad geopend. De oude oversteek door de Oude Willem is afgesloten.

Onderhoud aan fietspaden

12 juni 2020

Aannemer Avitec start op 15 juni in opdracht van Staatsbosbeheer met onderhoud van een aantal fietspaden in het Nationaal Park Dwingelderveld en boswachterij Ruinen.

Groen licht voor toekomstkaart routes Drents-Friese Wold

16 juni 2020

In de vergadering van 11 juni 2020 heeft de Stuurgroep Regionaal Landschap Drents-Friese Grensstreek ingestemd met de 'toekomstkaart voor routes' in Nationaal Park Drents-Friese Wold. Door verplaatsing van routes wordt het ontstaan van een stille natuurkern mogelijk, terwijl het aantal kilometers aan routes gelijk blijft.

[Herstart natuurherstelmaatregelen in het Holtingerveld](#)

18 juni 2020

Binnenkort start Natuurmonumenten weer met natuurherstelmaatregelen in het Holtingerveld. Het is een vervolg op de werkzaamheden die in 2019 al begonnen zijn.

[Schaapskooi Ruinen weer toegankelijk voor bezoekers](#)

24 juni 2020

Schaapskooi Ruinen aan de Benderse is weer toegankelijk voor bezoekers. Wel zijn er de nodige maatregelen getroffen tegen het coronavirus.

[Buitencentrum ruimer open](#)

25 juni 2020

Buitencentrum Drents-Friese Wold ruimer open

[Online zonnekijkdag Radiotelescoop](#)

29 juni 2020

Tijdens de Landelijke Zonnekijkdag 5 juli 2020 zal er vanuit de radiotelescoop twee keer live gestreamd worden (om 11:00 uur en om 12:30 uur) terwijl de radiotelescoop op de zon gericht is en er toelichting wordt gegeven over de radiotelescoop en de radiogolven die van de zon afkomen.

[Landschapsfietstocht door het Nationaal Park Drents-Friese Wold](#)

8 juli 2020

In het Nationaal Park Drents Friese Wold en omgeving is te zien hoe mens en natuur al eeuwen samen het landschap vormen.

[Herstart natuurherstelwerkzaamheden Dwingelderveld](#)

10 juli 2020

Binnenkort begint Natuurmonumenten met de herstelwerkzaamheden om het heidegebied open te houden en de bijzondere plant- en diersoorten meer kansen te geven.

[Schaapskooi Achter 't Zaand weer open voor bezoekers](#)

10 juli 2020

Vrijwilligers bij schaapskooi Achter 't Zaand heten bezoekers van harte welkom op de zondagmiddagen.

[Nieuwe kaarten ruiter- en menroutes](#)

12 augustus 2020

Voor ruiter- en menners zijn in het Nationaal park een 4 tal dagroutes uitgezet met elk een eigen kleur pictogram bordje

[Subsidie-aanvraag Rijksbijdrage ingediend](#)

16 september 2020

Vorige week heeft de provincie Drenthe namens de Stuurgroep Regionaal Landschap een subsidieaanvraag bij het Rijk ingediend.

[Stilste plek van Nederland](#)

17 september 2020

Het Dwingelderveld in de provincie Drenthe is het 'Stilste gebied van Nederland'. Dat maakte boswachter Arjan Postma donderdag 17 september, namens de jury van de Nederlandse Stichting Geluidshinder (NSG), bekend bij het bezoekerscentrum Dwingelderveld. Gedeputeerde Tjisse

Stelpstra nam als prijs een 'stiltebankje' in ontvangst die in het Dwingelderveld een mooie plaats heeft gekregen

[Voortgang natuurherstelmaatregelen Dwingelderveld](#)

24 september 2020

Natuurmonumenten is ook deze herfst weer hard aan het werk in Nationaal Park Dwingelderveld. Doen we niets, dan groeien open (heide) landschappen dicht.

[Honden welkom, maar aan de lijn](#)

24 september 2020

Lekker het Dwingelderveld in, genieten van een wandeling over de heide, samen met je hond. In de meeste natuurgebieden van Natuurmonumenten en andere terreinbeherende organisaties zoals Staatsbosbeheer zijn honden welkom. Maar wel op een manier dat de natuur er geen last van heeft. En dat betekent meestal dat ze aangeliind moeten zijn, tenzij het gaat om een hondenlosloopgebied.

[Nieuw boek: 'Uit de geschiedenis van Wateren, Zorgvlied en Oude Willem'](#)

5 oktober 2020

Onlangs vond in Villa Nova in Zorgvlied de presentatie plaats van het nieuw verschenen boek 'Uit de geschiedenis van Wateren, Zorgvlied en Oude Willem'.

[Onthulling gedenkplaat](#)

9 oktober 2020

Onthulling gedenkplaat Joodse werkkamp Havelterberg

[Werkzaamheden entree bezoekerscentrum Dwingelderveld](#)

27 oktober 2020

Bij bezoekerscentrum Dwingelderveld wordt gewerkt aan herstel van natte en droge heide en onderhoud gepleegd aan het ven.

[Winterstop informatieruimte Zaadstee](#)

27 oktober 2020

Coronatiid, coronamaatregelen: dat betekent winterstop voor informatieruimte de Zaadstee in Lhee. Van 1 november tot 1 maart 2021 kunnen wij de anderhalve meter afstand voor bezoekers en onze vrijwilligers in de gezellige maar kleine ruimte niet voldoende waarborgen.

[Aanscherping coronamaatregelen](#)

5 november 2020

Vanwege aanscherping maatregelen ter bestrijding van Covid 19, zijn alle activiteiten van 5 tot en met 18 november geschrapt.

[Natuurwerkzaamheden winter 2020-2021](#)

23 november 2020

Deze winter wordt er werk uitgevoerd in het Natura 2000-gebied van het Drents-Friese Wold. De maatregelen zijn bedoeld om de natuurlijke waterhuishouding te herstellen en om nu losliggende vennen en heideterreinen met elkaar te verbinden. Ook wordt een deel van het gebied geschikt gemaakt als broedgebied voor de tapuit, een van de zeldzame broedvogels in het gebied. De werkzaamheden starten in de week van 23 november en duren waarschijnlijk tot half maart 2021.

[Onderzoek sialgalen Dwingelderveld](#)

24 november 2020

In het Dwingelderveld wordt onderzoek gedaan naar sialgalen in vennen en plassen.

Werkzaamheden winter 2020-2021

26 november 2020

Staatsbosbeheer is in november begonnen met een aantal werkzaamheden in het Dwingelderveld. Het doel van deze werkzaamheden is herstel heidevegetaties en hydrologisch herstel.

Buitencentra gesloten

15 december 2020

Naar aanleiding van de persconferentie van 14 december jl. zijn de bezoekerscentra SBB tot en met 18 januari 2021 gesloten.

Lockdown en coronamaatregelen

15 december 2020

Vanwege aanscherping maatregelen ter bestrijding van Covid 19, zijn alle activiteiten van 15 december tot en met 18 januari 2021 geschrapt.

Winterwerk in het Dwingelderveld

21 december 2020

In de wintermaanden voert Staatsbosbeheer werkzaamheden uit in het noordoostelijke deel van het Dwingelderveld. Het doel hiervan is om de groei van heide te stimuleren en de grondwaterstand omhoog te brengen.

Bijzonder reebokje

21 december 2020

In het Dwingelderveld graasde de afgelopen zomer een bijzonder reebokje.

Pistenbully's in het laagland

21 december 2020

Om pistenbully's aan het werk te zien hoef je niet naar Oostenrijk.

Schaapskooi Achter 't Zaand deze winter

22 december 2020

De herder gaat iedere dag met zijn schapen op pad. De wandeling over het familiepad kun je ten alle tijde maken. En de data voor de eerste workshops 'wolkransen maken' zijn ook al weer bekend. Deze coronatijd geeft beperkingen, maar genieten van het Dwingelderveld kan natuurlijk altijd.